

GÜLSÜM CENGİZ
KAMBER ATEŞ NASILSIN?

Yedi yıl görmediği cezaevindeki oğluna görüşe gittiğinde,
kendi diliyle konuşması yasak olduğu için,
yolda öğretilen bir cümleyle konuşabilen bir kürt ana
ve dili yasaklı bütün insanlar için yazılmıştır.

Dilim tutuklu oğlum
seninle konuşamam.
Sana diyeceklerim
gözlerimin derininde,
bir de yalnız şu cümle
dudağımda tekrarlanan;
yüreğimdeki duygu
ses tonuma yansıyan:
- Kamber Ateş nasılsın?

Dilim tutuklu oğlum
seninle konuşamam.
Gözlerimde bulursun
içimdeki özlemi,
acıyı ve sevgiyi.
Oğlum, özledim seni.
- Kamber Ateş nasılsın?

Dilim tutuklu oğlum
seninle konuşamam.
Gözlerimde çiçeklenir
kavuşmanın sevinci.
Çiçeklenir de
girer hücrene
bizim oralardan getirdiğim
kekik kokuları dağların,
bağlardaki menekşeler,
sana ördüğüm çorabın renklerinde.
Oğlum, bir istediğin var mı?
- Kamber Ateş nasılsın?

Dilim tutuklu oğlum
seninle konuşamam.
Gözlerime iyi bak
sözlerimi anlarsın.
Gözlerimin derininde
kaç uykusuz geceler,
kaygılı bekleyişler
duyduğum haberlerden.
Sana zulüm yaptılar mı?
- Kamber Ateş nasılsın?

Dilim tutuklu oğlum
seninle konuşamam.

Gözlerimden gözlerine
akıyor büyüyerek
yüreğimdeki çılgılık
beynimdeki düşünce.
Öğüdümdür sana oğul,
direncini yitirme
sakın başını eğme,
teslim olma yenilgiye.
- *Kamber Ateş nasılsın?*

Dilim tutuklu oğlum
seninle konuşamam.
Gözlerime iyi bak,
sana veda ederken.
Hüznünde gözlerimin,
o masmavi gökyüzü
başı dumanlı dağlar,
kırlardaki çiçekler
çağlayan ırmaklar var.
Uğrunda savaştığın
o sevgi ve özgürlük.
Oğulcuğum, hoşçakal.
- *Kamber Ateş nasılsın?*

Akdenizin Rengi Mavi

KAMBER ATEŞ, HOW ARE YOU?

*This poem is written for a Kurdish mother,
visiting her son in prison
seeing him for the first time after seven years,
but is forbidden to speak her own language,
so speaks a sentence she learned on the way there
and for all whose language is forbidden.*

My tongue is under arrest my son
I cannot speak to you,
things I want to say
are deep within my eyes,
and only this sentence
repeated on my lips;
the emotion in my heart
reflected in the tone of my voice:
-*Kamber Ateş, how are you?*

My tongue is under arrest my son
I cannot speak to you.
You will find in my eyes
the yearning,
the pain and the love within me.

My son, I missed you.
-Kamber Ateş, how are you?

My tongue is under arrest my son
I cannot speak to you.
In my eyes bloom
the joy of reunion.
The odour of thymes,
the violets in vineyards
I brought you from home
bloom and enter your cell
in the colour of the socks I weaved for you.
Is there anything you want my son?
-Kamber Ateş, how are you?

My tongue is under arrest my son
I cannot speak to you.
Look into my eyes carefully
you will understand my words.
In the depth of my eyes
numerous sleepless nights,
anxious waiting
due to news I heard.
Were they cruel to you?
-Kamber Ateş, how are you?

My tongue is under arrest my son
I cannot speak to you.
From my eyes to yours,
Flowing, growing
the scream in my heart
the thought in my brain.
My advice to you son,
do not lose your resilience
don't let your head drop,
don't surrender to defeat.
-Kamber Ateş, how are you?

My tongue is under arrest my son
I cannot speak to you.
Look into my eyes carefully,
as I say farewell to you.
In the sorrow of my eyes,
that bluest sky,
cloudy mountains,
flowers in the fields
cascading waters of streams.
Love and freedom,
that you're fighting for.
My beloved son, goodbye.
-Kamber Ateş, how are you?

From “Blue is the Color of Mediterranean”

AKDENİZİN RENGİ MAVİ

Gök gözlerine dolar
aşk yüreğine
köpürür deniz
vurur öfkesini kayalıklara
kartallar konar kalkar
doruklara
sarılır birbirine
iki deli hanımeli
Torosların yamacında
türkülenir Akdeniz.

Gök gözlerine dolar
aşk yüreğine
bir kelebek papatyayla sevişir
sevişir bir balık ak köpüklerle
titreşir gök ekinler
yeşilden sarıya geçer.
Gelincikler
- ki herbiri karanlığa isyandır -
kana boyar ilkyazı.

Gök gözlerine dolar
aşk yüreğine
bu dağların başında
bir kız dolanır koyakları
saçları defne
ellerinde kekik kokusu
ağzında mersin yemişinin tadı
gözleri peygamber çiçeği
- belki bir yörük kızı
belki esrik bir ozan –
arar geçmiş baharları.

Gök gözlerine dolar
aşk yüreğine
yanık tenli insanlar
yüzünde güneşi taşıyanlar
- ki ekinde, tütünde, pamukta işçidir –
hızlanır solukları,
elleri kenetlenir
sevdada ve kavgada.
Verip yüzlerini çoban ateşlerine
yanakları kıpkızıl
gözleri çakmak çakmak

yıldızlara bakarak
yasak türküler söylenir.

Akdeniz, sevdiğim
kır menekşesi
direncimin, umudumun simgesi
şiiirimin ülkesi
karartamaz hiç kimse
güneşini
söndüremez ateşini
yüreğim çünkü Akdeniz
Akdeniz'in rengi mavi.

BLUE IS THE COLOR THE OF MEDITERRANEAN

The sky fills your eyes
love fills your heart
the sea fills with rage
hurling its wrath on the rocks
eagles perch on the peaks
and fly away
two wild honeysuckles
embrace one another
on the slopes of the Taurus Mountains
the Mediterranean turns into a melody.

The sky fills your eyes
love fills your heart
a butterfly makes love to a daisy
a fish makes love to the white foam
a tremor ripples through the corn still ripening
as they turn from green to yellow.
The poppies
- each an uprising against the darkness -
color the spring in red.

The sky fills your eyes
love fills your heart
on these mountain tops
a maiden wanders about the inlets
her hair of bay tree
the aroma of sage in her hands
the taste of the myrtle fruit in her mouth
her eyes cornflowers
- perhaps a nomad girl
perhaps an intoxicated poet –
in search of bygone springs.

The sky fills your eyes
love fills your heart

dark-complexioned people
carrying the sun on their faces
- farmhands of wheat, tobacco, cotton harvests –
their breathing intensifies,
their hands lock
in love and in fighting,
Turning their faces towards
shepherds' fires
their cheeks aflame
their eyes shining bright
they sing forbidden songs
looking at the stars.

The Mediterranean, my beloved
wild violet
the symbol of my resistance, of my hope
the homeland of my poetry;
no one could eclipse
your sun
extinguish your fire
because my heart is the Mediterranean
and blue is the color of the Mediterranean

From "Blue is the color of the Mediterranean" 1997

ORİGAMİ

Kağıt kayıklar yapıyorum durmadan
adı özgür olan
yüzsün diye korkmadan
dünya denizlerinde.
Korkuyor içimdeki çocuk
torpidolardan.
İçimdeki çocuğun gözleri
Irak'ta bir karartma gecesi.

Uçaklar yapıyorum kağıttan
çiçek atсын diye yeryüzüne
bomba yerine.
Korkuyor içimdeki çocuk
savaş uçaklarından.
İçimdeki çocuğun gözleri
soğuk bir Balkan gecesi.

Kamyonlar yapıyorum kağıttan
ekmek taşısın diye aç çocuklara
silah yerine.
Korkuyor içimdeki çocuk
tanklardan ve açlıktan.

İçimdeki çocuğun gözleri
ıssız bir sahra gecesi.

Trenler yapıyorum kibrit kutularından
kitap taşısınlar diye dağların arkasına
aydınlansın diye insan.
Korkuyor içimdeki çocuk
karanlıklardan.
İçimdeki çocuğun gözleri
yıldızsız bir Afganistan gecesi.

Kuşlar yapıyorum kağıttan
kanat çırpınlar diye
sevgiyle maviliğe,
bin turna da barış için.
Seviyor içimdeki çocuk
kuşları ve barışı.
İçimdeki çocuğun gözleri
kuşatılmış bir Filistin gecesi.

Çocuklar yapıyorum kağıttan
el ele tutuşan
kara, sarı, beyaz ırktan.
Kuşatsınlar diye dünyayı
boydan boya sevgiyle.
Özlüyor içimdeki çocuk
barışçıl bir yaşamı.
İçimdeki çocuğun gözleri
güneşli bir ilkyaz sabahı.

ORIGAMI

I am making paper ships on and on
their name is freedom
to swim fearlessly
in the seas of the world.
The child inside me is afraid
of the torpedo.
The eyes of the child inside me
a blackout night in Iraq

I am making aeroplanes from paper
To throw flowers to earth
instead of bombs.
The child inside me is afraid
of the war planes.
The eyes of the child inside me
a cold Balkan night

I am making trucks from paper

to carry bread to hungry children
instead of guns.
The child inside me is afraid
of tanks and hunger.
The eyes of the child inside me
a lonely desert night.

I am making trains from matchboxes
to carry books behind the mountains
for people to be enlightened.
The child inside me is afraid
of darkness.
The eyes of the child inside me
an Afghan night without stars.

I am making birds from paper
So they can take wings
to blueness with love,
with thousands of cranes for peace.
The child inside me
loves birds and peace
The eyes of the child inside me
a Palestinian night under siege.

I am making children from paper
hand in hand
black, brown and white.
To surround the world all over
with love.
The child inside me is missing
a peaceful life.
The eyes of the child inside me
a sunny spring morning.

From: Forbidden Love Words- 2013

ÇOCUĞUMUN NİNNİSİ

Uyu çocuğum uyu
sil gözünden korkuyu.
Masallarda kaldı artık,
ağzından alev saçan
yedi başlı ejderha.
- Şimdi korku çocuğum,
namlusundan ölüm kusan
demir yığını tanklarda –

Uyu yavrucuğum uyu
sil gözünden korkuyu.

Masallarda kaldı artık,
küçük kıızı zehirleyen
kötü kalpli kraliçe.
- Şimdi korku çocuğum
sütünü çalıp çocukların
ekmeğine zehir katan kişiler –

Uyu çocuğum uyu
sil gözünden korkuyu.
Masallarda kaldı artık
Kaf dağındaki devler,
çocukları çarpan cinler.
- Şimdi korku çocuğum,
insanları bir çırpıda yok eden
atom başlı füzeler –

Uyu çocuğum uyu
sil gözünden korkuyu.
Gülümse düşlerine
güller açsın yüzünde.
Uyu da çabuk büyü,
masallarda umut da var.

Umut şimdi çocuğum
ne iyilik perisinde,
ne kurnaz keloğlanda,
ne sevdalı bey kızında.
Umut sende çocuğum
senin gibi insanlarda.
-Uyu da çabuk büyü –

LULLABY TO MY CHILD

Sleep my child sleep
wipe the fear away from your eye.
Now only in fairy tales
the seven headed dragon
breathing flames from its mouth.
- Now, my child, fear
lies in the iron heaps of tanks
with their death spitting barrels –

Sleep my dearest sleep
wipe the fear away from your eye.
In fairy tales only
live the wicked hearted queen
that poisoned the little girl.
- Now, my child, fear is
people stealing milk
and adding poison to the bread of children –

Sleep my child sleep
wipe the fear away from your eye.
Only in fairy tales
remain the giants of mount Kaf,
genies that paralyze children.
- Now, my child, fear is
bombs with nuclear heads
destroying people all at once –

Sleep my child sleep
wipe the fear away from your eye.
Smile at your dreams,
let roses bloom on your cheeks.
Sleep so swiftly you may grow
there is hope also in fairy tales.

Now, my child, hope
is not in the fairy godmother,
not the cunning Kelođlan
nor the princess in love.
Hope is in you, my child
and in people like you.
- Sleep so grow swiftly you may -

From "September Saying" 1987

TARİHSEL İYİMSERLİK

Kim demiş
yolu düzdür yaşamın?
İnişleri de vardır çıkışları da,
sapakları da vardır
kavşakları da...
Ummadık zamanlarda,
el ele, bir arada
adım adım
umuda çıkan yolları da...

Kim demiş
sona ermiştir sevda
yeni dünya düzeninde?
Taşlar arasında nasıl
filizleniyorsa yaşam
yine yeşerir sevda
tertemiz yüreklerde.

Kim demiş
kurudu yüreği ozanın;

yazamaz bir daha
hiçbir dize?
Gelincikler dalgalandıkça rüzgarda,
kuşlar uçtukça göklerde,
bembeyaz tomurcuklar
patladıkça dallarda
tükenmez umut,
sürer kalemin ucundaki sevda...

Kim demiş
yaşandı, yaşanacak ne varsa,
tarih bitti
insanlık evreninde?
Güneş her sabah yeniden doğar
ve yeniden kurulur dünya
üreten insanın elleriyle...

Yasak Sevda Sözcükleri- Evrensel Basım Yayın-2013

HISTORICAL OPTIMISM

Who says
the path of the life is smooth?
It has ascents and descents,
detours too,
and also crossroads...
And paths,
unexpectedly, hand in hand,
together step by step
leading to the hope, as well...

Who says
love is finished
in the new world order?
Love shoots
in pure hearts again,
just like life blossoming
in between stones.

Who says
the heart of the bard dried up
and he cannot
write verses anymore?
as long as poppies blow in the wind,
birds fly in the heavens
white buds
bloom on branches
hope does not run out,
persists love on the tip of a pen...

Who says
whatever lived and will be yet,
and history is finished
in the cosmos of humanity?
The Sun rises again every morning,
and the world is rebuilt
by the hands of humans...

From: Forbidden Love Words- 2013

AYIN AYNASINDA GÖZLERİN

Ay aydınlık
gün karanlık,
ay doğuyor usulca
gümüş bir tepsi gibi.

Aya bakıyorum umutla;
takılır da gözlerin
ayın aynasına

buluşuruz diye orda.

YOUR EYES IN THE MIRROR OF THE MOON

The moon is bright
dark is the day
the moon is rising slowly
Like a silver tray.

I am looking at the moon with hope
in case your eyes
catch the mirror of the moon

in case we meet there.

Women in Search of Life- 2007

BİLİRİM NASILDIR

Yaşarım
bütün kadınların yaşadığını
günlerin tozunu alıp
sevinci fırçalarım.
Dikiş diker,
örgü örerim bazen

hoşlanırım
yararlı bir şey üretmekten
şiir yazarım...

Anayım
bilirim nasıldır
uykusuz geceler
hasta bir çocuğun başında.
Yaşarım
bütün kadınların yaşadığını
ürkek güvercin sekişi adımlarım
akşamları işten dönerken.
Kedi pençesinde
serçe kuşu yüreğim
sevgisizlikten ürken...

Ozanım
acısını kadının
umudunu
sevdasını yazarım.
Kadınım
yaşadıklarımıdır
yazdıklarım.

I KNOW HOW IT IS

I live through
what all women live through
I dust the days
and brush joy clean.
I sew
sometimes I knit
I enjoy
creating useful things
I write poems...

I'm a mother
I know about
sleepless nights
at a sick child's bedside.
I live through
what all women live through.
The hop of a timid pigeon
my steps coming back from work at night.
A sparrow in cat claws
my heart dreading the absence of love.

I am a bard, writing
the pain of woman
her hope

her love.
I am a woman
what I live
is what I write.

From: My Heart Feels Sorrow in May

KARAR

Ayađa kalkıp hep birlikte
göstermeliyiz sokakların gücünü.
Bir türkü söylemeliyiz bir türkü
hak arayan, direnen insanların
birlikte söylediđi türkü;
silinsin diye yeryüzünden
savaş sözcüğü...

VERDICT

Standing up altogether
we have to show the power of the streets.
We should sing a song, a song
sang together with people
looking for justice, defiant;
So as to wipe the word of war
from all over the world.

From "So as to Wipe the Word of War from all Over the World"- 2010